

second foreign language]. Zaporizhzhia.

8. Polat, E. S. *Metod proektov*. [Project method].

9. Rakov, S. A. (2005). *Formuvannia matematychnykh kompetentnosti uchytelia matematyky na osnovi doslidnytskoho pidkhodu u navchanni z vykorystanniam informatsiynykh tekhnolohii*. [Formation of mathematical competencies of a mathematics teacher on the basis of a research approach in teaching with the use of information technologies]. Kharkiv.

10. Smolianynova, O. H. *Metod «portfolyo» v podhotovke studentov humanitarnykh spetsyalnosti*. [The portfolio method in the preparation of students of humanities].

11. Spivakovskiy, O. V. (2003). *Teoriia y praktyka vykorystannia informatsiynykh tekhnolohii u protsesi pidhotovky studentiv matematychnykh spetsialnosti*. [Theory and practice of using information technologies in the process of training students of mathematical specialties]. Kherson.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

КІЯНОВСЬКА Наталя Михайлівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри вищої математики Криворізького національного університету.

Наукові інтереси: методика навчання вищої математики у вищій школі, інформаційно-комунікаційні технології навчання вищої математики.

РАШЕВСЬКА Наталя Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри вищої математики Криворізького національного університету.

Наукові інтереси: методика навчання вищої математики у вищій школі, інформаційно-комунікаційні технології навчання вищої

математики, мобільне навчання.

ХАРДЖЯН Наталя Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізики та методики її навчання Криворізький державний педагогічний університет.

Наукові інтереси: методика навчання у вищій школі, інформаційно-комунікаційні технології навчання.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

KIIANOVSKA Nataliia Mykhailivna – PhD of Pedagogical Sciences, Associate Professor at the Higher Mathematics Department Kryvyi Rih National University.

Circle of scientific interests: methods of teaching higher mathematics in higher school, information and communication technologies for teaching higher mathematics.

RASHEVSKA Natalia Vasyilivna – PhD of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Higher Mathematics Department Kryvyi Rih National University.

Circle of scientific interests: methods of teaching higher mathematics in higher school, information and communication technologies for teaching higher mathematics, mobile learning.

KHARADZJAN Natalia Anatoliivna – PhD of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Physics and Methods of Teaching Physics Department Kryvyi Rih State Pedagogical University.

Circle of scientific interests: methods of teaching in higher school, information and communication technologies for teaching.

Стаття надійшла до редакції 18.03.2021 р.

УДК 373.2.(091)(477)

DOI: 10.36550/2415-7988-2021-1-194-134-139

КОСТЕНКО Лариса Давидівна –

кандидат педагогічних наук, начальник Управління освіти

Міської ради міста Кропивницького

ORCID:<https://orcid.org/0000-0003-2930-7404>

e-mail: shkoda44@ukr.net

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЗАРУБІЖНОГО ТА ВІТЧИЗНЯНОГО ДОСВІДУ РОЗВИТКУ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Серед соціальних інститутів виховання й розвитку підростаючих поколінь особлива роль належить позашкільній освіті, яка завжди відігравала важливу роль у системі освіти учнівської молоді і значною мірою сприяла формуванню її ціннісних, моральних та професійних орієнтацій.

В умовах євроінтеграції та створення єдиного освітнього простору, науковці, державні й громадські діячі, педагоги й молодь шукають шляхи, можливості й засоби

співробітництва для створення атмосфери взаєморозуміння, взаємоповаги і розвитку різних етнокультур.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Найбільш вагомий внесок у розробку теоретичної бази позашкільної виховної роботи внесли наукові праці О. Биковської, І. Зязюна, В. Кременя, Б. Кобзаря, Н. Ничкало, О. Плахотнік, В. Якубовського та інших.

Розробці питань теорії позашкільного педагогічного процесу присвячені роботи дослідників О. Кондратюка, Г. Костюка,

В. Паламарчук, О. Савченко, А. Сиротенка.

Проблеми організації вільного часу дітей та підлітків, їх дозвілля порушено у дослідженнях М. Арнарського, Л. Балясної, В. Білоконь, В. Бочелюк, Г. Науменко, Р. Харінко, Т. Черніговець та ін.

Мета статті – на основі історико-педагогічного аналізу здійснити порівняння зарубіжного та вітчизняного досвіду розвитку позашкільної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Надання дітям і підліткам широкого вибору освітніх і культурних послуг у вільний час стає метою молодіжної політики країн Європи. У більшості європейських країн діє система клубів за інтересами, зазвичай ці клуби існують за муніципальні кошти або за рахунок фінансування громадських і релігійних організацій, а також на батьківські кошти. У деяких країнах Європи таку освіту називають не позашкільною, а неформальною чи альтернативною, що пояснюється неформальним характером діяльності. Вона є зазвичай добровільною, короткотривалою і доповнює формальну освіту, забезпечуючи засвоєння знань і навичок, проте не надає легалізованого сертифікату. Особливістю неформальної освіти у країнах Європи є те, що вона орієнтована на запити сім'ї, дітей і молоді. Загальноприйнятою тут є практика міжнародних обмінів, конференцій. Останнім часом у країнах Європи виділились такі напрями в освіті, як позашкільна, додаткова і неформальна [1; 4].

Зусиллями педагогів та громадськості Європи зроблено чимало з метою об'єднання молоді, підготовки її до життя в загальноєвропейському співтоваристві. Підтвердженням цього є те, що в жовтні 1991 р. було створено загальноєвропейську спілку установ та організацій вільного часу дітей і молоді (ЕАІСУ), асоціативним членом якої стала й Україна [2].

Основними напрямками діяльності цієї організації стало створення умов для контактів дітей і молоді різних країн і різних етнічних груп, для взаєморозуміння педагогів позашкільних центрів європейських держав, обмін інформацією, досвідом, ідеями. Основна мета роботи Асоціації – сприяти здоровому, всебічному розвитку дітей та молоді за допомогою багатосторонніх контактів, семінарів, конференцій, конкурсів, фестивалів, реалізації спільних програм і проєктів. Одним з основних завдань асоціації є збереження установ та центрів, у яких діти і молодь займаються у вільний час, створення загальноєвропейського освітнього простору.

Президія Асоціації активно працює також над створенням європейського банку

інформації про діяльність установ і центрів дозвілля дітей та молоді. Вона об'єднує понад 50 первинних організацій 20 європейських країн. Україна представлена шістьма організаціями. Інтерес до Асоціації проявляють також педагоги позашкільних центрів дозвілля Канади, Австралії, Туреччини та інших країн [3].

Серед країн Центральної Європи до ЕАІСУ належать: Болгарія, Польща, Словаччина, Чехія, які мають спільні риси, оскільки кожна з них належала до так званого соціалістичного табору. Політичні зміни, пов'язані зі вступом до Європейського Союзу, спричинили не лише економічні, культурні зміни, а й зміни в освітній сфері.

Болгарія має багатий досвід неформальної освіти. Держава приділяє увагу освіті в усіх її формах. На початку ХХІ ст. у позашкільних закладах та численних дитячих організаціях за інтересами в центрі уваги постає естетичне і фізичне виховання. Щорічно проводились художні конкурси, фестивалі, тижні дитячої книги і мистецтва для дітей [1].

З 2002 р. у країні діє масштабна програма «Європейські уроки», до мережі якої долучилося понад 490 шкіл усіх рівнів. До викладання «Європейських уроків» залучено близько 3,5 тис. педагогів [3]. Мета цієї програми – сприяння впровадженню знань про Європу та створення умов для встановлення контактів і партнерства з європейськими країнами в галузі освіти. Позашкільні заклади є центрами соціальних контактів, культурно-освітньої, виховної і спортивно-туристської діяльності.

У березні 2005 р. була створена Болгарська асоціація інституцій для дітей та молоді. Чільне місце в системі неформальної освіти в Болгарії посідає Національний Палац дітей. У понад 40 унікальних педагогічних формах у 4 основних напрямках (наука, техніка і технологія; мистецтво; спорт і туризм; педагогічна школа «Пізнайко») розвивається діяльність дітей та їхніх батьків [2].

Заслуговує на увагу й оригінальний досвід організації дозвілля дітей та учнівської молоді в Польщі. Тут молодь об'єднується у клуби, гуртки, найпопулярнішими серед яких є центри дозвілля. Регулярними стали дитячі олімпіади та гімназиади, що проводяться за усіма видами спорту упродовж року. Широкого розповсюдження набули спілки з окремих видів спорту. Певний досвід накопичено з проведення спортивних канікул під назвою «Спортивне літо в місті», «Спортивна зима в місті». Під час шкільних канікул діти й підлітки користуються правом безкоштовного відвідування міських і

шкільних плавальних басейнів [2].

Варто зазначити, що Україна і Польща мають нормативно визначені й закріплені структури позашкільної освіти. Характерним для обох держав є те, що дані структури мають багато спільного.

Перспективні цілі щодо дітей та молоді в Польщі визначалися у Стратегії держави для молоді на 2003–2012 рр. Даний документ висвітлював напрями молодіжної політики в державі. Значна увага приділялася питанням організації вільного часу, культури, спорту тощо [3].

За даними Інформаційної бази міжнародної освітньої мережі EURIDICE нині в Польщі працює понад 250 центрів для дітей і молоді (палаці молоді, молодіжні будинки культури, центри суспільно корисної роботи, дитячі майданчики тощо). У Польщі діє навчальний проєкт «Європа на кожний день» [1], яким охоплено школи різних рівнів. Серед нових напрямів, які нині реалізує більшість позашкільних закладів в межах цього проєкту – європейська освіта; культивування почуття поваги до національної історії, культури, традицій; міжнародне співробітництво, метою якого є виховання у молодих людей сприйняття інших світових культур; проведення профілактичних заходів у роботі з дітьми, схильними до правопорушень; залучення дітей до масових заходів; створення літніх та зимових таборів як у Польщі, так і за кордоном; підготовка до роботи на європейському ринку праці тощо.

У Словаччині термін «неформальна освіта» маловідомий, більш поширені такі терміни: «вільний час», «позашкільна освіта», «додаткова освіта». У 2001 р. Кабінет Міністрів Словаччини затвердив Концепцію державної політики щодо молоді. Цю концепцію держава впроваджує за допомогою органів державної адміністрації та самоврядування, недержавних організацій, фондів, а також комерційних організацій і підприємців. Серед структур, що працюють з дітьми й молоддю, найбільшими є Рада молоді Словаччини та 128 центрів вільного часу, засновниками яких є місцеві ради. Діти й молодь частково роблять грошовий внесок у роботу своїх організацій і закладів. Діти й молодь, які навчаються в початкових і середніх школах, можуть використати на неформальну освіту «освітній купон», вартість якого становить 720 словацьких крон на навчальний рік. Такі «купони» встановило Міністерство освіти, яке обмежило їхнє використання на заняття за інтересами в школах та центрах вільного часу.

Починаючи з 2004 р., коли Словаччина вступила до Європейського Союзу, з'явилась

необхідність координації молодіжної політики з країнами ЄС.

У Чеській Республіці у педагогічній науці використовують наступні терміни: «освіта формальна», «додаткова» і «неформальна». Формальна – це освіта, яку отримують у школах або спеціалізованих закладах, яка забезпечується й підтримується державою. Її результатом є сертифікований документ про закінчення. Освіта додаткова передбачає здобуття знань і вмінь на основі щоденного досвіду й контакту з сім'єю, робочим або навчальним середовищем, друзями, однолітками, засобами масової інформації іншим соціальним середовищем. Освіта неформальна – це цілеспрямована структурована діяльність поза межами формальної системи, яка відбувається добровільно відповідно до обраної діяльності (у гуртку, спортивній секції, художньому колективі тощо). Наразі в республіці у сфері неформальної освіти працюють 294 дозвілєвих центри, 398 шкільних клубів і 3709 груп продовженого дня [2]. Одним із суб'єктів, що реалізують державну політику щодо дітей та молоді є Національний інститут дітей та молоді Міністерства освіти, молоді та фізичної культури.

З-поміж країн Західної Європи до ЕАІСУ належать: Бельгія, Німеччина, Іспанія, Нідерланди, Португалія, Франція, Данія.

У Бельгії немає міністерства, яке б займалося вільним часом громадян, але є Міністерство культури, молоді і спорту та Міністерство добробуту громадян, яке займається політикою, що впливає на вільний час дітей.

Міністерство добробуту громадян останнім часом надає підтримку декільком дитячим дозвілєвим центрам. Найбільший вплив на проведення вільного часу дітей мають їхні батьки. Приблизно 50 % дітей віком від 3 місяців до 3 років регулярно відвідують дитячі дозвілєві центри. У 3 роки вони йдуть на навчання до школи. 55 % дітей віком від 3 до 6 років і 40 % дітей від 6 до 12 років хоча б раз на тиждень з бабусями й дідусями відвідують дитячі центри при школі [4].

Міністерство культури, молоді і спорту займається молодіжною роботою, мета якої – сприяти загальному розвитку молоді, яка бере участь у програмах на добровільній основі. Майже 100 національних організацій отримують субсидії на розвиток програм «молодіжної роботи», на організацію тренінгів для молодих спеціалістів, на розвиток нових методик. Особливу увагу ці організації звертають на види діяльності, найбільш популярні серед молоді: спорт,

туризм, міжнародні обміни, літні табори, художню діяльність, інформаційні технології тощо. Серед молоді популярними є спортивні клуби.

Основним місцем отримання неформальної освіти в Німеччині спочатку була сім'я, соціальне оточення людини. У процесі розвитку в цій сфері було сформовано позашкільні заклади, які взяли на себе відповідальність за неформальну освіту. Ці заклади виконують такі завдання, як профілактика, інтеграція й орієнтація в соціальному просторі дітей і підлітків, організація вільного часу. Вагомий потенціал в організації неформальної освіти мають різні об'єднання й організації – вільні носії допомоги та підтримки молодого покоління. Окремі такі об'єднання вузькоспеціалізовані й пропонують можливості неформальної освіти обмеженому колу зацікавлених осіб.

Безперечно, для дослідження цікавим є досвід місцевого самоврядування щодо організації дитячого й молодіжного дозвілля в окремих регіонах Німеччини. Так, при муніципалітетах створено Ради у справах молоді, які є координуючими органами роботи різноманітних клубів та джерел їхнього фінансування. За своєю структурою вони поділяються на однопрофільні та багатопрофільні. Діти за своїм бажанням, без будь-якого офіційного запису й обліку, тут відпочивають і розважаються, вони приходять сюди здобути додаткові знання та поспілкуватися. У цій країні створюються дитячі позашкільні консультаційні центри з різноманітних питань життєдіяльності дітей, де дитина може отримати інформацію з будь-якого питання: як доглядати за домашніми тваринами, як готувати їжу, як приборати оселю, де знайти роботу тощо. Такий підхід здебільшого спрямований на соціалізацію молоді [1].

У Нідерландах прийнята термінологія, яка відповідає термінології, розробленій ЮНЕСКО, а саме: система «неформальної» і «природної» освіти. Ці терміни вживаються для будь-якої вікової групи без обмежень.

Упродовж тривалого часу в Нідерландах існувало багато різних клубів, центрів і організацій, що забезпечували роботу з дітьми після шкільних занять та у вихідні дні.

Державні молодіжні й великі дитячі об'єднання у 2005 р. об'єдналися і створили Молодіжне об'єднання, головною метою якого стало виявлення спільних інтересів у роботі з молоддю. З ініціативи національного уряду була створена програма в галузі молодіжної політики «Регулювання напрямів розвитку молоді» (2003–2006), але в ній увага акцентувалася більше на роботі з дітьми й

молоддю групи ризику, мало йшлося про неформальну освіту.

Додаткові заняття (клуби за інтересами), що організуються при громадських центрах (дитячої і молодіжної діяльності) різних округів, більш доступні. Там діти займаються безкоштовно або за мінімальну плату. Діти з сімей емігрантів не мають можливості відвідувати заклади, об'єднання у системі неформальної освіти, але беруть участь у своїх культурних об'єднаннях.

Останнім часом у Нідерландах поширені Програми продовженого шкільного дня, які проходять упродовж двох місяців. Дітям пропонується взяти участь у театральних, циркових колективах, грі на музичних інструментах, зайнятись малюванням, спортом, фотографуванням тощо. Кількість видів практичної діяльності залежить від школи і може досягати 25 предметів за один річний цикл [2].

У Португалії розроблено спеціальну молодіжну програму «Життя Португалії», основною метою якої стало сприяння поїздкам, розвитку міжнародного молодіжного обміну і розширення знань молодих людей. Особливо актуальними стали табори, що працюють у період літніх канікул. Вони сприяють розвитку знань про історичний, соціальний і економічний розвиток регіону, а також досягнень у галузі культури і мистецтва місцевої громади.

Табори праці дають можливість підліткам самостійно розвивати свою ініціативу саме в тому віці, в якому ідеали спільної діяльності є для них предметом особливої мотивації й можуть позитивно впливати на формування особистості. Програмою «Спортивні канікули» передбачається заповнення вільного часу з урахуванням соціально-виховного аспекту, надання молоді можливості зайнятися спортом під час шкільних канікул [1].

Серед країн Східної Європи до ЕАІСУ належать: Латвія, Литва, Молдова, Україна, Естонія та Казахстан. Історія виникнення й розвитку системи позашкільного навчання й виховання в цих країнах має не лише національні, а й спільні корені, оскільки кожна з цих країн в минулому входила до складу СРСР. Упродовж тривалого часу, аж до кінця ХХ ст., характерними особливостями позашкільної освіти республік колишнього Радянського Союзу були: єдина централізована форма управління, безмежна влада Комуністичної партії та існування уніфікованих комуністичних молодіжних організацій, що доповнювали адміністративні структури, керовані з центру.

У сучасних умовах кожна з цих країн незалежна, це дає можливість розвиватися

самостійно відповідно до національних умов і традицій. Окремі країни ЄСРП, не відкидаючи досягнень минулого, працюють над вдосконаленням позашкільної освіти. Наприклад, в Естонії багато років відпрацьовувалась система розвитку здібностей і обдарувань дітей. Заслуговує на увагу досвід діяльності закладів системи позашкільної освіти з організації і проведення вільного часу молоді [4], зокрема робота «Будинків проведення вільного часу молоді», у яких діти, в умовах вільного спілкування, організовували дозвілля за своїми уподобаннями, самостійно пропонували форми спілкування.

Ефективною формою організації позашкільної освіти є молодіжні клуби, в діяльності яких бере участь учнівська молодь віком від 12 до 18 років. Клуби для школярів переважно організовуються в приміщеннях шкіл, де учням у другій половині дня або на перервах пропонується брати участь у різноманітних заходах, спрямованих на задоволення потреб за інтересами [3].

Набула значного розповсюдження й популярності така форма організації позашкільної роботи з дітьми, як ігрові майданчики. Під наглядом педагогів діти тут оволодівають правилами поведінки на воді, з вогнем, побутовою технікою, навчаються обробляти землю, працювати з будівельними матеріалами, а також здобувають навички догляду за тваринами й рослинами. В основному робота ігрових майданчиків орієнтована на дітей та підлітків віком від 6 до 14 років.

Вивчення завдань та функцій органів державної влади Литви, щодо змістовної організації вільного часу дітей і молоді свідчить, що після виходу цієї країни зі складу ЄСРП у змісті роботи з учнівською молоддю збереглися елементи позашкільної освіти, однак змінилися підходи держави до її фінансування. Варто зазначити, що в 2003 р. у Литві було прийнято Закон «Про освіту», в якому офіційно з'явився термін «неформальна освіта», яка невід'ємною частиною формальної освіти й самоосвіти, що надає можливість дітям та дорослим набути вмінь, навичок, потрібних для залучення до середовища, що постійно змінюється [1]. За цим законом неформальна освіта здійснюється у межах різних програм: музична, художня, спортивна, хореографічна діяльність, участь у літніх таборах, різні молодіжні зустрічі, робота волонтерів, фестивалі культури, національні й міжнародні проекти тощо. Мета цих програм – задовольнити освітні потреби, створити умови отримання вищої кваліфікації, отримати

додаткові компетенції. Реформа у сфері реалізації неформальної освіти перебуває в процесі свого становлення: необхідно підготувати правові документи, які регулюватимуть реалізацію неформальної освіти, механізм фінансування, систему визнання компетентностей, отриманих у сфері неформальної освіти.

У Литві діє Центр дітей і молоді, який спільно з Литовською асоціацією організаторів вільного часу в грудні 2004 р. та в травні 2005 р. провів національні конференції з метою визначення основних проблем неформальної освіти та шляхів їх вирішення [2].

З 2010 р. фінансування програм неформальної освіти організовано за принципом «Гроші йдуть за учнем». Це означає, що держава фінансує не організацію, а молоду людину або дитину, яка сама обрала організацію [2].

Після виходу зі складу ЄСРП, система позашкільної освіти Молдови у складних економічних умовах продовжує залишатися основним безкоштовним соціальним інститутом, що може ефективно вирішувати проблеми розвитку особистості, сприяти вирішенню життєво важливих проблем освіти, організації змістовного дозвілля, професійного самовизначення молодого покоління. У Молдові діти та підлітки постійно займаються улюбленою справою: художньою, технічною творчістю, екологією, фізичною культурою і спортом, туризмом, краєзнавством тощо. Підсумки реалізації конкретних заходів забезпечення розвитку виховання в системі освіти Молдови за 2010–2014 рр. свідчать про те, що упродовж цих років було створено умови для розвитку позашкільної освіти у межах програми розвитку освіти в цілому: проведено близько двох десятків семінарів з узагальнення досвіду і створення банку даних педагогічного досвіду й новаторської діяльності, розроблені освітні програми і посібники з організації роботи в сучасних умовах, здійснюється підготовка кадрів тощо.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Таким чином, простежуються спільні тенденції у розвитку позашкільної освіти в європейських країнах й Україні: спрямування її на потреби особистості в соціалізації, життєвій компетентності, отриманні нових знань, набуття практичних умінь та навичок за інтересами, забезпечення потреб особистості у творчій самореалізації, організації її змістовного дозвілля; державне регулювання організації вільного часу дітей і молоді в освіті здійснюється у тих країнах, де

позашкільна освіта є складовою національних систем освіти, має чітко визначену структуру і напрями діяльності; системи цілеспрямованої організації вільного часу дітей і молоді незважаючи на особливості напрямів, способів діяльності, розмаїття форм та структури, мають багато спільного у змісті роботи, споріднені за метою та соціальними виховними проблемами.

Вітчизняний досвід розвитку позашкільної освіти зберіг свою унікальність у світовій практиці. Разом з тим він ввів в себе передові традиції педагогічних ідей багатьох інших країн, став прикладом для реалізації практичного досвіду в інших країнах.

Подальшого вивчення, на наш погляд, потребує взаємодія державних та неурядових громадських організацій у позашкільній освіті України та Європейських державах.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Денисюк Т. Ф. Історіографічний аналіз розвитку змісту початкової освіти України у 50–90-х роках ХХ ст. / Т. Ф. Денисюк. Київ: Вища школа, 2011. 76 с.
2. Дмитриченко М. Ф. Вища освіта і Болонський процес / М. Ф. Дмитриченко. Київ: Знання України, 2006. 123 с.
3. Науменко Р. А. Сучасні аспекти проблеми підвищення кваліфікації керівних та педагогічних кадрів у галузі позашкільної освіти / Р. А. Науменко. Київ: Ін-т інноваційн. технологій і змісту освіти МОНМС України, 2011. 153 с.
4. Освіта України за роки незалежності: стан,

факти, події. Київ: Вища школа, 2011. 189 с.

REFERENCES

1. Denysiuk, T. F. (2011). *Istoriografichnyi analiz rozvytku zmistu pochatkovoї osvity Ukrainy u 50–90-kh rokakh XX st.* [Historiographical analysis of the development of primary education content in Ukraine in the 50-90s of the twentieth century]. Kyiv.
2. Dmytrychenko, M. F. (2006). *Vyshcha osvita i Bolonskyi protses.* [Higher education and the Bologna process]. Kyiv.
3. Naumenko, R. A. (2011). *Suchasni aspekty problemy pidvyshchennia kvalifikatsii kerivnykh ta pedahohichnykh kadriv u haluzi pozashkilnoi osvity.* [Modern aspects of the problem of professional development of managerial and pedagogical staff in the field of out-of-school education]. Kyiv.
4. *Osvita Ukrainy za roky nezalezhnosti: stan, fakty, podii.* (2011). [Education of Ukraine during the years of independence: state, facts, events]. Kyiv.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

КОСТЕНКО Лариса Давидівна – кандидат педагогічних наук, начальник Управління освіти Міської ради міста Кропивницького.

Наукові інтереси: дослідження історико-педагогічних процесів України.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

KOSTENKO Larysa Davydivna – Candidate of Pedagogical Sciences, head of the Education Department of the City Council of Kropyvnytskyi.

Circle of scientific interests: research of historical and pedagogical processes of Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 29.03.2021 р.

УДК 371. 13

DOI: 10.36550/2415-7988-2021-1-194-139-144

КРАВЦОВА Тетяна Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6892-3739>
e-mail: tankrava@gmail.com

РОЗВИТОК ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ У ПРОЦЕСІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ЗАКЛАДАХ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. У процесах, що відбуваються в світовому освітньому просторі особливе місце займає сфера позашкільної освіти дітей та молоді, для якої особливо гостро стоїть проблема підготовки педагогів з вищою освітою. Відсутність системи підготовки фахівців з вищою освітою для сфери позашкільної освіти дітей та молоді ускладнює розвиток фахової підготовки. Слід зазначити, що на рівні підготовки бакалавра спеціальностей 014 Середня освіта вказують у

дипломах, що майбутні фахівці здатні до роботи в закладах позашкільної освіти, проте спеціальна підготовка таких фахівців не здійснюється.

Відтак, виникає потреба цілеспрямованій підготовці «фахівців системи позашкільної освіти з метою задоволення потреб закладів позашкільної освіти, центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, інших органів і організацій у високопрофесійних та висококультурних працівниках, здатних компетентно і